

1 Co w praktyce oznacza prawniczy termin „doręczenie dokumentów”? Dlaczego do „doręczenia dokumentów” mają zastosowanie szczególne zasady?

Pojęcie prawne „doręczenie pism sądowych” oznacza w praktyce, że pisma sądowe w sprawach cywilnych i handlowych muszą zostać doręczone wszystkim stronom postępowania.

Artykuł 4 akapit pierwszy tiret szóste, siódme i ósme rozporządzenia w sprawie czynności urzędowych (Uredba o uredskom poslovanju) opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Republiki Chorwacji (Narodne Novine; NN) nr 7/09 stanowi, że takim pismem może być pismo procesowe lub sądowe.

– Pismem procesowym jest dokument składany przez stronę w celu wszczęcia postępowania, uzupełnienia lub zmiany pozwu lub innego środka prawnego lub też zaniechania dochodzenia roszczenia.

Artykuł 14 kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) (NN nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14; zwanego dalej „kpc”) stanowi, że jeżeli w przepisach prawnych nie sprecyzowano formy danej czynności, strony dokonują czynności procesowych na piśmie poza rozprawą albo ustnie na rozprawie.

Artykuł 106 kpc stanowi, że pisma procesowe – pozwy, odpowiedzi na pozew, środki odwoławcze i inne oświadczenia, wnioski i zawiadomienia złożone poza rozprawą – składa się na piśmie.

Pisma procesowe są zatem pismami sporządzonymi przez strony i pozostałych uczestników postępowania w celu dokonania czynności procesowej.

– Pismo sądowe jest dokumentem wydanym przez organ, w którym rozstrzyga on sprawę, udziela odpowiedzi na pismo procesowe złożone przez stronę lub określa, zawiesza lub kończy czynności urzędowe oraz podejmuje oficjalną korespondencję z innymi organami lub podmiotami prawnymi sprawującymi władzę publiczną.

Doręczenie pism sądowych, zgodnie z definicją zawartą w przepisach prawnych, jest czynnością dokonywaną przez właściwe organy i osoby, w wyniku której adresaci pisma uzyskują dostęp do ich treści. Jest to istotne z tego względu, że niedoręczenie pisma sądowego stronie postępowania może uniemożliwić tej stronie udział w rozprawie, co w każdym przypadku stanowi poważne naruszenie przepisów regulujących postępowanie sądowe i może skutkować wniesieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Doręczenie pozwu pozwanemu jest również wymogiem niezbędnym do wszczęcia postępowania przed sądem, które rozpoczyna się wraz z doręczeniem pozwu pozwanemu (art. 194 akapit pierwszy kpc).

W związku z tym do doręczania pism sądowych mają zastosowanie szczególne zasady, ponieważ doręczenie stanowi wymóg niezbędny do wszczęcia postępowania przed sądem, który wynika z zasady kontradyktoryjności; oznacza to, że strony muszą uzyskać dostęp do informacji na temat miejsca i terminu rozprawy oraz istotnych okoliczności faktycznych sprawy. Ponadto warunkiem wszczęcia postępowania procesowego jest doręczenie pozwu pozwanemu zgodnie z obowiązującymi przepisami. Doręczenie pism sądowych jest również istotne, ponieważ w niektórych sprawach bieg terminu na dokonanie czynności procesowej przez strony (wniesienie odpowiedzi na pozew, apelacji) rozpoczyna się wraz z doręczeniem pisma, tj. w toku postępowania sądowego konieczne jest podjęcie wszelkich niezbędnych działań, aby umożliwić adresatowi zapoznanie się z treścią doręczanych pism sądowych (zgodnie z zasadą pewności prawa oraz zasadą ustności i pisemności). Pismo uznaje się za należycie doręczone jedynie wówczas, gdy spełnione są zasady dotyczące doręczania pism sądowych.

2 Jakie dokumenty wymagają doręczenia drogą formalną?

Pozwy, nakazy zapłaty, wyroki sądowe i postanowienia sądu, od których można się odwołać i przeciwko którym przysługuje odrębny środek zaskarżenia, muszą zostać doręczone zainteresowanej stronie osobiście; dotyczy to również wszelkich innych pism sądowych, jeżeli wymagają tego przepisy prawa lub jeżeli sąd uzna to za konieczne w celu podjęcia szczególnych środków ostrożności, np. jeżeli doręczane są oryginały dokumentów tożsamości, lub z jakichkolwiek innych względów (art. 142 akapit pierwszy kpc).

3 Kto odpowiada za doręczenie dokumentu?

Przepisy regulujące doręczenie pism sądowych znajdują się w tytule 11 kodeksu postępowania cywilnego.

W art 133 akapit pierwszy kpc opisano sposób doręczania pism sądowych i stanowi on, że pisma sądowe należy doręczać pocztą lub za pośrednictwem wskazanego urzędnika sądowego lub pracownika sądu, właściwego organu administracji, notariusza lub bezpośrednio przez sąd lub też ewentualnie pocztą elektroniczną zgodnie z przepisami szczególnymi.

Art. 133a kpc stanowi, że na wniosek strony, która oświadcza, że jest gotowa ponieść koszty doręczenia, sąd może zarządzić – w drodze wydania orzeczenia, od którego nie przysługuje środek zaskarżenia – aby doręczenie pisma sądowego zlecono notariuszowi. W wykonaniu tej czynności notariusza może zastąpić asesor notarialny, radca notarialny lub aplikant notarialny.

Art. 133b kpc stanowi, że jeżeli przed wpływieniem pozwu do sądu pozwany zawarł z powodem pisemną umowę, w której zgodził się na doręczenie dokumentów związanych ze sporami, których dotyczy ta umowa, na wskazany adres w Republice Chorwacji lub za pośrednictwem wskazanej osoby na terytorium Republiki Chorwacji, pozew oraz inne pisma sądowe w postępowaniu doręcza się pozwanemu na wniosek powoda na ten adres lub za pośrednictwem tej osoby. Jeżeli pisma nie można doręczyć, sąd wydaje zarządzenie, zgodnie z którym wszelkie pisma sądowe podlegające doręczeniu pozwanemu należy doręczać przez wywieszenie ich na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

Art. 133c kpc stanowi, że jeżeli strony osiągną porozumienie w tej sprawie w trakcie postępowania, sąd zarządzi, aby strony przekazywały sobie nawzajem pisma procesowe i inne dokumenty bezpośrednio przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru. Jeżeli jedna ze stron nie jest osobą prawną lub osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pisma sądowe można doręczać bezpośrednio do siedziby takiej osoby za potwierdzeniem odbioru poświadczonym pieczętką takiej osoby. Na rozprawie, na której obie strony są reprezentowane przez adwokatów lub prokuratorów, sąd może zarządzić, aby pełnomocnicy stron przekazywali sobie nawzajem pisma procesowe bezpośrednio przesyłką pocztową za potwierdzeniem odbioru albo aby przekazywali sobie takie pisma bezpośrednio w kancelarii lub siedzibie pełnomocnika drugiej strony.

Art. 134a stanowi, że pisma sądowe doręcza się osobie prawnej, która jest wpisana do rejestru danego sądu lub innego rejestru, na adres wskazany w pozwie. Jeżeli nie można dokonać doręczenia na adres wskazany w pozwie, doręczenia dokonuje się na wpisany do rejestru adres siedziby tej osoby. Jeżeli

doręczenia nie można dokonać również na ten adres, dokonuje się go przez wywieszenie pisma na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu. Ma to również zastosowanie do osób fizycznych, które wykonują pewne rodzaje działalności gospodarczej (rzemieślników, handlowców, notariuszy, prawników, lekarzy itp.), jeżeli doręczenia pism tym osobom dokonuje się w związku z ich działalnością.

Art. 134b kpc stanowi, że jeżeli na wniosek danej osoby i za zgodą prezesa sądu doręczenia dokonuje się tej osobie w sądzie, pisma sądowe zaadresowane do tej osoby umieszcza się w skrytce znajdującej się w pomieszczeniu wyznaczonym do tego celu przez sąd. Doręczenia dokonuje urzędnik sądowy. Prezes sądu może w drodze postanowienia wydanego w postępowaniu administracyjnym zarządzić, aby wszyscy prawnicy i notariusze, których kancelarie lub siedziby znajdują się na obszarze objętym właściwością sądu, otrzymywali pisma sądowe za pośrednictwem skrytek, o których mowa powyżej.

Art. 135 kpc stanowi, że wezwania do stawienia się przed sądem zaadresowane do żołnierzy służby wojskowej, funkcjonariuszy policji i osób zatrudnionych w służbach transportu lądowego, rzeczno, morskiego i lotniczego doręcza się za pośrednictwem ich dowódcy lub bezpośredniego przełożonego. W ten sposób można również w razie potrzeby doręczać inne pisma.

Art. 136 kpc stanowi, że doręczenia osobom lub instytucjom w innym państwie lub cudzoziemcom, którzy mają immunitet, dokonuje się drogą dyplomatyczną, chyba że umowa międzynarodowa lub kodeks postępowania cywilnego (art. 146) stanowi inaczej. Doręczenia obywatelowi Republiki Chorwacji w państwie trzecim można dokonać za pośrednictwem właściwego przedstawiciela służby dyplomatyczno-konsularnej Republiki Chorwacji pełniącego funkcje konsularne w danym państwie trzecim. Tego rodzaju doręczenie jest ważne jedynie wówczas, gdy osoba, której pismo sądowe ma zostać doręczone, zgodzi się na przyjęcie tego pisma.

Art. 137 kpc stanowi, że doręczenia osobom pozbawionym wolności dokonuje się za pośrednictwem kierownictwa zakładu karnego, poprawczego lub wychowawczego.

Osobom, o których mowa w art. 141 i 142 kpc (osobom fizycznym, które nie prowadzą działalności gospodarczej, i osobom fizycznym, które prowadzą działalność gospodarczą, jeżeli spór dotyczy tej działalności), pisma sądowe można również doręczać przez ich wywieszenie na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

4 Ustalanie adresu

4.1 Czy zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych organ w danym państwie członkowskim, do którego zwrócono się z wnioskiem o doręczenie, z własnej inicjatywy próbuje ustalić miejsce pobytu adresata dokumentu, który ma zostać doręczony, jeżeli adresat nie zamieszkuje już pod adresem znanym organowi występującemu z wnioskiem?

Jeżeli adres osoby, do której pismo sądowe jest zaadresowane i której doręcza się je na wniosek właściwego organu państwa trzeciego, zmienił się w międzyczasie i pisma nie można doręczyć z tego powodu, chorwacki sąd jest zobowiązany na mocy art. 143 kpc do podjęcia próby doręczenia tego pisma do miejsca zamieszkania tej osoby na terytorium Chorwacji, na adres wskazany w ewidencji prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Chorwacji.

Jeżeli przedstawiony zostanie dowód potwierdzający istnienie interesu prawnego, można złożyć wniosek do jednostki policji o udostępnienie informacji na temat miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której należy doręczyć pisma sądowe w postępowaniu cywilnym.

4.2 Czy zagraniczne organy sądowe lub strony postępowania sądowego mają dostęp do rejestrów lub usług w tym państwie członkowskim umożliwiających ustalenie aktualnego adresu zamieszkania danej osoby? Jeśli tak, jakie rejestry lub usługi są dostępne i jakich procedur należy przestrzegać? Czy obowiązują w tym zakresie opłaty i jaka jest ich wysokość?

Rejestr Sądowy Przedsiębiorców w Republice Chorwacji jest to ogólnodostępny, bezpłatny serwis, który umożliwia zagranicznym organom sądowym lub stronom postępowania sądowego uzyskanie wszystkich potrzebnych informacji na temat przedsiębiorstw chorwackich; rejestr znajduje się pod tym adresem: <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/?p=150:1>

Adresy osób fizycznych nie są ogólnodostępne i można uzyskać do nich dostęp wyłącznie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Republiki Chorwacji.

4.3 W jaki sposób organy w tym państwie członkowskim rozpatrują wnioski przesłane na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych, mające na celu ustalenie aktualnego adresu zamieszkania danej osoby?

W chorwackim prawie nie ma żadnych przepisów regulujących sposób postępowania sądów przy stosowaniu rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych. Z dotychczasowego doświadczenia wynika jednak, że chorwackie sądy należycie uwzględniają wnioski o ustalenie aktualnego adresu osoby otrzymane zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206/2001 oraz podejmują stosowne działania w tym zakresie.

5 W jaki sposób dokument jest zwykle doręczany w praktyce? Czy istnieją alternatywne metody, które można wykorzystać w tym celu (inne niż doręczenie zastępcze, o którym mowa w pkt 6 poniżej)?

Pisma sądowe doręcza się zazwyczaj pocztą lub za pośrednictwem wyznaczonego urzędnika sądowego. Możliwe alternatywne sposoby doręczeń wskazano w art. 133–137 kpc. Obejmują one doręczenie dokumentów za pośrednictwem właściwego organu administracji, notariusza działającego przy sądzie albo pocztą elektroniczną zgodnie z przepisami szczególnymi. Pisma sądowe w niektórych przypadkach można również doręczać przez wywieszenie ich na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

6 Czy w postępowaniu cywilnym dozwolone jest elektroniczne doręczanie dokumentów (doręczanie dokumentów sądowych lub pozasądowych za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, takich jak poczta elektroniczna, zabezpieczone aplikacje internetowe, faks, SMS itp.)? Jeśli tak, w odniesieniu do jakich rodzajów postępowań przewiduje się stosowanie tej metody? Czy istnieją ograniczenia w odniesieniu do dostępności lub dostępu do tej metody doręczania dokumentów w zależności od tego, kto jest adresatem (osoba wykonująca zawód prawniczy, osoba prawna, spółka lub inny podmiot gospodarczy, itp.)?

Doręczenie pism sądowych drogą telefoniczną, faksem lub pocztą elektroniczną jest dopuszczalne w przypadkach wskazanych w art. 193 akapit piąty kpc i art. 321 akapit siódmy kpc (zawiadomienie skierowane przez sąd drugiej instancji do sądu pierwszej instancji informujące o tym, czy sąd drugiej instancji wydał już orzeczenie w sprawie apelacji, oraz zawiadomienie sądu pierwszej instancji skierowane do sądu drugiej instancji w sprawie wycofania apelacji lub decyzji stron o zawarciu ugody).

Art. 495 kpc stanowi, że w pilnych przypadkach termin rozprawy można wyznaczyć drogą telefoniczną, telegramem lub pocztą elektroniczną zgodnie z przepisami szczególnymi lub w inny odpowiedni sposób. W przypadku takiego doręczenia sporządza się notatkę o wyznaczeniu terminu rozprawy, jeżeli nie istnieje na to żaden inny dowód pisemny.

Art. 507o stanowi, że formularze przewidziane w rozporządzeniu nr 861/2007 i inne wnioski lub oświadczenia można składać w formie pism procesowych faksem lub pocztą elektroniczną. Minister właściwy do spraw sądowych musi wydać przepisy szczególne dotyczące składania pism procesowych faksem lub pocztą elektroniczną, a także musi określić datę rozpoczęcia stosowania tych przepisów. Ponieważ dotychczas nie wydano wspomnianych przepisów, wymogi techniczne dotyczące stosowania tego trybu doręczeń nie są jeszcze spełnione.

W art. 492a, 492b i 492c zasadniczo określono sposób i zasady doręczania pism procesowych pocztą elektroniczną w postępowaniu przed sądem gospodarczym. Jeżeli mają zostać wykorzystane elektroniczne sposoby doręczeń, konieczne jest wydanie przepisów regulujących treść i strukturę formy takich doręczeń, warunki doręczania pism procesowych pocztą elektroniczną, protokoły, które należy sporządzić przy doręczaniu pism pocztą elektroniczną (format wiadomości e-mail), oraz organizację i cechy systemu informacyjnego. Ponieważ dotychczas nie wydano wspomnianych przepisów, wymogi techniczne dotyczące stosowania tego trybu doręczeń nie zostały jeszcze określone.

7 Doręczenie „zastępcze”

7.1 Czy prawo tego państwa członkowskiego dopuszcza stosowanie innych metod doręczenia w przypadkach, w których doręczenie dokumentów adresatowi nie było możliwe (np. zawiadomienie przesłane na adres domowy, do komornika sądowego, drogą pocztową lub przez wywieszenie ogłoszenia)?

Art. 142 akapit drugi kpc stanowi, że jeżeli pismo sądowe doręczyć osobie, która nie przebywa pod adresem wskazanym w pozwie lub w innym piśmie sądowym, urzędnik doręczający pismo uzyskuje informacje na temat tego, kiedy i gdzie będzie można zastać adresata, oraz może zostawić osobie wskazanej w art. 141 akapit pierwszy, drugi lub trzeci kpc pisemne zawiadomienie, w którym zwraca się do tej osoby z prośbą o to, aby była obecna w miejscu zamieszkania lub w miejscu pracy w określonym dniu i o określonym czasie w celu odebrania doręczanego pisma sądowego. Jeżeli pomimo pozostawienia takiego zawiadomienia, urzędnik doręczający w dalszym ciągu nie może znaleźć osoby, której należy doręczyć pismo sądowe, urzędnik podejmuje działania zgodnie z art. 141 kpc w zależności od sposobu doręczenia pisma sądowego.

W związku z tym w praktyce do doręczenia zastępczego mają zastosowanie przepisy art. 37 ustawy o usługach pocztowych (NN nr 144/12 i 153/13). Ustawa stanowi, że przesyłki pocztowe, z wyjątkiem zwykłych przesyłek pocztowych, należy doręczyć adresatowi, jego przedstawicielowi ustawowemu lub pełnomocnikowi. W drodze odstępstwa, jeżeli przesyłka pocztowej nie można doręczyć żadnej ze wskazanych osób, przesyłkę można przekazać dorosłemu domownikowi, osobie zatrudnionej na stałe w gospodarstwie domowym lub w siedzibie adresata lub osobie upoważnionej w siedzibie osoby prawnej lub fizycznej, w której adresat jest zatrudniony na czas nieokreślony. Jeżeli przesyłek nie można przekazać w wyżej opisany sposób, w skrzynce pocztowej zostawia się adresatowi zawiadomienie, w którym informuje się go o tym, kiedy i gdzie należy odebrać przesyłkę. Zazwyczaj listonosz zostawia zawiadomienie zawierające informacje o możliwości odebrania przesyłki w wyznaczonej placówce pocztowej w ciągu pięciu dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Jeżeli adresat nie odbierze przesyłki w tym terminie, doręczający zwróci przesyłkę nadawcy.

Jeżeli pisma nie można doręczyć w żaden inny sposób, doręczenia można dokonać przez wywieszenie pisma na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu (art. 133b, 134a, 134b, 143 i 144 kpc).

7.2 Jeżeli stosowane są inne metody, w którym momencie dokumenty uznaje za doręczone?

Jeżeli skorzystano z innego sposobu doręczenia, pismo sądowe uznaje się za doręczone w dniu, w którym przekazano je adresatowi lub osobie upoważnionej do odbioru pisma w imieniu adresata lub też, jeżeli pismo sądowe doręcza się przez wywieszenie na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu, po upływie ośmiu dni od wywieszenia pisma na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

7.3 Jeżeli inna metoda doręczenia polega na złożeniu dokumentów w określonym miejscu (np. w urzędzie pocztowym), w jaki sposób informuje się adresata o tym, że dokumenty zostały złożone?

Artykuł 37 ustawy o usługach pocztowych (NN nr 144/12 i 153/13) stanowi, że przesyłki pocztowe, z wyjątkiem zwykłych przesyłek pocztowych, należy doręczyć adresatowi do rąk własnych, jego przedstawicielowi ustawowemu lub pełnomocnikowi. W drodze odstępstwa, jeżeli przesyłki pocztowej nie można doręczyć żadnej ze wskazanych osób, przesyłkę można przekazać dorosłemu domownikowi, osobie zatrudnionej na stałe w gospodarstwie domowym lub w siedzibie adresata lub osobie upoważnionej w siedzibie osoby prawnej lub fizycznej, w której adresat jest zatrudniony na czas nieokreślony. Jeżeli przesyłek nie można przekazać w wyżej opisany sposób, w skrzynce pocztowej zostawia się adresatowi zawiadomienie, w którym informuje się go o tym, kiedy i gdzie należy odebrać przesyłki. Jeżeli adresat nie odbierze przesyłki w tym terminie, doręczający zwróci przesyłkę nadawcy.

Jeżeli na wniosek danej osoby i za zgodą prezesa sądu doręczenia dokonuje się tej osobie w sądzie, pisma sądowe zaadresowane do tej osoby umieszcza się w skrytce znajdującej się w pomieszczeniu wyznaczonym do tego celu przez sąd. Doręczenia dokonuje urzędnik sądowy. Prezes sądu może w drodze postanowienia wydanego w postępowaniu administracyjnym zarządzić, aby wszyscy prawnicy i notariusze oraz niektóre osoby prawne, których kancelarie lub siedziby znajdują się na obszarze objętym właściwością sądu, otrzymywali pisma sądowe za pośrednictwem skrytek, o których mowa powyżej (art. 134b kpc). W tych okolicznościach wskazane osoby muszą odebrać pisma sądowe w terminie ośmiu dni. Jeżeli pismo sądowe nie zostanie odebrane w tym terminie, pismo umieszcza się na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu. Pismo sądowe uznaje się za doręczone wraz z upływem ósmego dnia od dnia umieszczenia go na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

7.4 Jeżeli adresat odmawia przyjęcia doręczenia dokumentów, jakie są tego konsekwencje? Czy dokumenty uważa się za skutecznie doręczone, jeśli odmowa nie jest uzasadniona?

Jeżeli adresat odmawia podpisania potwierdzenia odbioru, doręczający pismo odnotowuje to na potwierdzeniu odbioru i wpisuje datę doręczenia, a pismo sądowe uznaje się za doręczone tego dnia (art. 149 akapit trzeci kpc).

8 Doręczenie drogą pocztową z zagranicy (art. 14 rozporządzenia dotyczącego doręczania dokumentów)

8.1 Jeżeli poczta doręczy adresatowi w tym państwie członkowskim dokument wysłany z zagranicy w sytuacji, w której wymagane jest potwierdzenie odbioru (art. 14 rozporządzenia dotyczącego doręczania dokumentów), czy dokument taki może zostać doręczony tylko adresatowi osobiście, czy też można go doręczyć, zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi doręczania drogą pocztową, także innej osobie pod tym samym adresem?

Art. 507c stanowi, że dowodem doręczenia pism sądowych zgodnie z przepisami art. 14 rozporządzenia nr 1393/2007 jest potwierdzenie odbioru lub równoważny dokument. Pismo sądowe, w przypadku którego jednostka przyjmująca na terytorium Republiki Chorwacji musi doręczyć pismo zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1393/2007, można również doręczyć przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru.

Kodeks postępowania cywilnego nie stanowi, że w przypadku doręczenia zgodnie z art. 14 rozporządzenia 1393/2007 pismo sądowe należy doręczyć adresatowi do rąk własnych, a zatem przepisy tego kodeksu regulujące doręczenie właściwe jednocześnie odnoszą się do „doręczenia zastępczego”.

8.2 W jaki sposób można dokonać, zgodnie z przepisami dotyczącymi doręczania drogą pocztową w tym państwie członkowskim, doręczenia dokumentów z zagranicy na podstawie art. 14 rozporządzenia nr 1393/2007 dotyczącego doręczania dokumentów, jeżeli pod adresem, pod który należało doręczyć dokumenty, nie zastano ani adresata, ani żadnej innej osoby uprawnionej do odebrania przesyłki (o ile doręczenie zastępcze jest możliwe na podstawie krajowych przepisów dotyczących doręczania drogą pocztową – zob. powyżej)?

Przepisy kpc dotyczące doręczenia „zastępczego” lub alternatywnych sposobów doręczenia właściwego stanowią, że pisma sądowe można wywieszać na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu, jeżeli żaden inny sposób nie jest dostępny, i takie doręczenie uznaje się za skuteczne na terytorium Republiki Chorwacji.

8.3 Czy urzędy pocztowe przewidują określony termin na odebranie dokumentów przed ich odesłaniem jako niedoręczone? Jeśli tak, w jaki sposób adresat jest informowany o tym, że w urzędzie pocztowym jest do odebrania adresowana do niego przesyłka?

Artykuł 142 akapit drugi kpc stanowi, że jeżeli doręczający nie zastanie osoby, której należy doręczyć pismo sądowe, w miejscu doręczenia wskazanym w pozwie lub w oficjalnym rejestrze, doręczający otrzymuje informację na temat tego, kiedy i gdzie może zastać tę osobę. Ponadto doręczający zostawia

dowolnej z osób wskazanych w art. 141 akapity pierwszy, drugi i trzeci kpc pisemne zawiadomienie dla osoby, której nie zastał, wskazujące, kiedy ta osoba powinna być obecna w miejscu zamieszkania lub pracy – z dokładnością do dnia i godziny – w celu odebrania pisma sądowego. Jeżeli mimo to doręczający nadal nie jest w stanie znaleźć osoby, której należy doręczyć pismo sądowe, zastosowanie mają przepisy art. 141 kpc i doręczenie uznaje się za skuteczne.

9 Czy przewiduje się pisemne potwierdzenie doręczenia dokumentu?

Artykuł 149 kpc stanowi, że poświadczenie doręczenia (potwierdzenie odbioru) musi zostać podpisane przez adresata, który musi wpisać datę otrzymania potwierdzenia odbioru. Jeżeli pismo sądowe doręcza się organowi państwowemu, osobie prawnej lub osobie fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, adresat musi nie tylko złożyć na potwierdzeniu odbioru podpis, ale także odcisnąć swoją oficjalną pieczętą. Jeżeli w przypadku doręczenia pisma sądowego organowi lub osobie prawnej nie umieszczą one swojej pieczętą na potwierdzeniu odbioru, doręczający musi wskazać przyczyny, dla których tego nie uczyniono, na potwierdzeniu odbioru. Jeżeli adresat jest niepiśmienny lub nie jest w stanie się podpisać, doręczający wpisuje jego imię i nazwisko oraz datę doręczenia (słownie), i odnotowuje, dlaczego brakuje podpisu adresata. Jeżeli adresat odmawia podpisania potwierdzenia odbioru, doręczający umieszcza stosowną adnotację na potwierdzeniu odbioru i wpisuje słownie datę doręczenia, a pismo sądowe uznaje się za doręczone. Jeżeli doręczenia dokonuje się zgodnie z art. 142 akapit drugi kpc, wymaga się również, aby poza poświadczeniem doręczenia pisma sądowego na potwierdzeniu odbioru wskazano, że przed doręczeniem dokonano pisemnego zawiadomienia. Jeżeli zgodnie z przepisami tej ustawy pismo sądowe doręcza się innej osobie, a nie adresatowi, doręczający wskazuje na potwierdzeniu odbioru charakter stosunku łączącego te dwie osoby. Jeżeli pisma sądowego nie doręcza się organowi państwowemu ani osobie prawnej, doręczający pismo wzywa osobę, której doręcza pismo, a której nie zna, do okazania mu dokumentu tożsamości. Doręczający odnotowuje na potwierdzeniu odbioru imię i nazwisko osoby, której doręczono pismo sądowe, i wskazuje, czy zna osobę, której doręczył pismo, lub ewentualnie odnotowuje numer dokumentu tożsamości okazanego w celu potwierdzenia tożsamości tej osoby i nazwę organu, który wydał ten dokument tożsamości. Doręczający niebędący notariuszem ma obowiązek zapisać na potwierdzeniu odbioru w sposób czytelny swoje imię i nazwisko oraz stanowisko, a także złożyć na tym potwierdzeniu swój podpis. W razie potrzeby doręczający sporządza odrębny protokół odbioru/doręczenia i dołącza go do potwierdzenia odbioru. Jeżeli na potwierdzeniu odbioru wpisano niewłaściwą datę, doręczenie uznaje się za dokonane w dniu, w którym przekazano pismo sądowe. Jeżeli zgubiono potwierdzenie odbioru, doręczenie można udowodnić w inny sposób.

Art. 133a akapity trzeci i czwarty kpc stanowią, że notariusz sporządza protokół doręczenia i czynności podjętych w celu doręczenia pisma sądowego. Notariusz przedkłada bezpośrednio i niezwłocznie w sądzie poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię protokołu doręczenia pisma sądowego, jak również potwierdzenie doręczenia wraz z poświadczoną za zgodność z oryginałem kopią protokołu doręczenia lub pismo sądowe, którego nie udało się doręczyć, wraz z poświadczoną kopią protokołu podjętych czynności.

10 Co się stanie, gdy z jakichkolwiek powodów adresat nie otrzyma dokumentu lub gdy doręczenie dokumentu nastąpi z naruszeniem przepisów prawa (np. dokument zostanie doręczony osobie trzeciej)? Czy pomimo to doręczenie dokumentu może być uznane za zgodne z prawem (np. czy naruszenie przepisów prawa może być usunięte), czy też musi nastąpić nowa próba doręczenia dokumentu?

Adresat lub osoba, której pismo sądowe może zostać doręczone, ma prawo odmówić przyjęcia pisma wyłącznie w sytuacji, w której doręczenia dokonuje się w czasie, miejscu lub za pomocą środków, których nie przewidziano w prawie. Jeżeli adresat lub osoby zobowiązane do odbioru pisma sądowego odmawiają jednak przyjęcia pisma sądowego w sposób prawnie nieuzasadniony lub jeżeli wyrzucają je lub niszczą przed zapoznaniem się z nim, odmowa taka pozostaje bez uszczerbku dla skutków prawnych doręczanego pisma (VsSr Gzz 61/73 – ZSO 4/76-140).

Jeżeli adresat odmawia podpisania potwierdzenia odbioru, doręczający pismo odnotowuje to na potwierdzeniu odbioru i zapisuje datę doręczenia słownie, a pismo sądowe uznaje się za doręczone (art. 149 akapit trzeci kpc).

Jeżeli odmówiono przyjęcia pisma sądowego, doręczenia dokonuje się – w braku innych możliwości – przez wywieszenie pisma na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu. Pismo sądowe uznaje się za doręczone wraz z upływem ósmego dnia od dnia umieszczenia go na oficjalnej tablicy ogłoszeń sądu.

W kontekście doręczenia pism sądowych osobie trzeciej należy zauważyć, że jeżeli pismo sądowe przekazuje się osobie innej niż adresat, konieczne jest wskazanie stosunku łączącego obie osoby na potwierdzeniu odbioru (art. 149 akapit piąty kpc). Jeżeli pisma sądowego nie doręcza się organowi państwowemu ani osobie prawnej, doręczający pismo wzywa osobę, której doręcza pismo, do okazania dokumentu tożsamości, jeżeli nie zna tej osoby.

Doręczający odnotowuje na potwierdzeniu odbioru imię i nazwisko osoby, której doręczono pismo sądowe, i wskazuje, czy zna osobę, której doręczył pismo, lub ewentualnie odnotowuje numer dokumentu tożsamości okazanego w celu potwierdzenia tożsamości tej osoby i nazwę organu, który wydał ten dokument tożsamości. Doręczający niebędący notariuszem ma obowiązek odnotować na potwierdzeniu odbioru w sposób czytelny swoje imię i nazwisko oraz stanowisko, a także złożyć na tym potwierdzeniu swój podpis. W razie potrzeby doręczający sporządza odrębny protokół odbioru/doręczenia i dołącza go do potwierdzenia odbioru. Jeżeli na potwierdzeniu odbioru wpisano niewłaściwą datę, doręczenie uznaje się za dokonane w dniu, w którym przekazano pismo sądowe. Jeżeli zgubiono potwierdzenie odbioru, doręczenie można udowodnić w inny sposób.

Jeżeli doręczający nie doręczy pisma sądowego z należytą starannością, co powoduje przewlekłość postępowania, sąd może nałożyć na niego grzywnę.

11 Czy muszę zapłacić za doręczenie dokumentu, a jeśli tak, to jaką kwotę?

Artykuł 63 rozporządzenia stanowi, że koszty doręczenia pocztą pokrywa się i rozlicza zgodnie z przepisami regulującymi usługi pocztowe.

Artykuł 133a akapity piąty, szósty i siódmy kpc stanowią, że strony pokrywają wszelkie koszty doręczenia przez notariusza, uiszczając stosowną opłatę bezpośrednio notariuszowi. Notariusze, którzy nie otrzymają zaliczki na pokrycie kosztów doręczenia, nie mają obowiązku doręczyć pisma sądowego. Notariusz odnotowuje ten fakt i informuje o nim bezpośrednio sąd. Strony nie mają obowiązku uiszczać na rzecz notariusza opłat za jakiegokolwiek działania podjęte w celu doręczenia pisma sądowego za pośrednictwem notariusza. Koszty doręczenia za pośrednictwem notariusza włącza się do kosztów postępowania, jeżeli sąd uzna to za konieczne. Opłaty i honorarium za świadczenie usług notarialnych przez notariusza są uregulowane w rozporządzeniu w sprawie tymczasowych opłat notarialnych (NN nr 97/01 i 115/12).

Artykuł 146 akapit piąty kpc stanowi, że środki na pokrycie kosztów ustanowienia i czynności pełnomocnika pozwanego, który odpowiada za odbiór pism sądowych, pokrywa z góry powód na podstawie postanowienia sądu, na które nie przysługuje zażalenie. Jeżeli powód nie uiści opłaty z góry w wyznaczonym terminie, sąd odrzuca wniosek.

Koszty doręczenia za pośrednictwem wyznaczonego urzędnika sądowego opłaca się z góry w kwocie określonej przez sąd. Praktykę tę reguluje art. 49 ustawy – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Sudski posłownik, NN nr 35/15), zgodnie z którym poza sądem można podejmować tylko te czynności procesowe, które są niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z prawem; art. 50 tej samej ustawy stanowi, że zwrot kosztów z tytułu czynności pozasądowych regulują przepisy szczególne, przy czym czynności pozasądowe zarządzone na wniosek i koszt strony można co do zasady dokonać dopiero po uiszczeniu przez zainteresowaną stronę zaliczki w określonej kwocie.

Ostatnia aktualizacja: 31/10/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.